

Datum: 2024-05-31
Dnr: 3.2-24/0007

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] inte gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Bakgrund

Den 6 januari 2024 inkom en anmälan om oredlighet i forskning till nämnden från [REDACTED].

Forskningen avser ämnesområdet matematik. Anmälan riktas mot [REDACTED] som under tre år hade anmälaren som handledare under sin forskarutbildning. Misstanken gäller plagiering av matematiska bevis i följande preprint.

- [REDACTED]

Misstankarna avser plagiering av definitioner, påståenden och beräkningar utan att korrekta hänvisningar gjorts till upphovspersonen. Den misstänkta plagieringen ska enligt anmälaren ha gjorts ur följande PowerPoint-presentation.

- [REDACTED]

Anmälaren menar att [REDACTED] avsiktligt utelämnat en referens till PowerPoint-presentationen. Särskilt överlappar sektionen [REDACTED], sida 90–122 i presentationen, med det som framställs i preprinttexten. Anmälaren anger att [REDACTED] hänvisat till presentationen i andra sammanhang och därigenom visat att han känner till den. Korrekta hänvisningar bör tillfogas, skriver anmälaren.

[REDACTED] yttrande

[REDACTED] bestrider att han gjort sig skyldig till plagiering. Han anför att den presentation som anmälaren menar är plagierad inte är en vetenskaplig artikel. I preprinttextens inledning har han beskrivit skillnaden mellan hans och anmälares arbeten, samt citerat dessa i texten. [REDACTED] menar att han specificerat det

tidigare samarbetet och handledningsrelationen samt tackat anmälaren i acknowledgement.

Den sakkunniges utlåtande

Nämnden har inhämtat ett sakkunnigutlåtande i ärendet. Den sakkunnige¹ har haft till uppgift att bedöma huruvida misstanken om plagiering stämmer eller ej.

Den sakkunnige anger att anmälaren inte preciserar vad i PowerPoint-presentationen som kan anses vara plagierat. Eftersom anmälaren handlett [REDACTED] i forskningsområdet menar den sakkunnige att det är förväntat att det finns likheter i angreppssätt, val av metod och presentation. Sådana likheter finns, konstaterar han.

Den sakkunnige noterar att [REDACTED] refererat till anmälaren i preprinttexten. I acknowledgement har det angetts att anmälaren varit [REDACTED] handledare och att han därmed introducerat honom i forskningsområdet. Han noterar även att den PowerPoint-presentation som anmälaren önskar en referens till inte är någon vetenskaplig publikation.

Sammanfattningsvis menar den sakkunnige att det hade varit möjligt att hänvisa till PowerPoint-presentationen, men inte nödvändigt. Den sakkunniges bedömning är att det inte föreligger plagiering.

[REDACTED] yttrande rörande sakkunnigutlåtandet

[REDACTED] delar den sakkunniges bedömning om att det inte är frågan om plagiering. Han menar att anmälan är missriktad.

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen).

Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 §:

en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Nämndens prövning sker stegvis utifrån bestämmelsen ovan.

¹ Professor Mats G. Larson, Institutionen för matematik och matematisk statistik, Umeå universitet.

Nämndens motivering av beslutet

Forskare

Enligt 4 § i lagen ansvarar forskaren för att följa god forskningssed i sin forskning.

Som forskare räknas personer som genomgår eller har genomgått forskarutbildning och som deltar i forskning. Övriga personer som deltar i forskningsverksamhet, exempelvis studenter på grundnivå eller avancerad nivå samt teknisk och administrativ personal, bör inte räknas som forskare.¹

Nämnden bedömer att [REDACTED] är forskare eftersom han genomgått forskarutbildning.

Den forskning som omfattas

Lagen omfattar enligt 3 § forskning som utförs bland annat av universitet och högskolor som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434), andra statliga myndigheter, kommuner och regioner och vissa andra angivna verksamheter.

[REDACTED] har angivit Malmö och Lunds universitet som tillhörighet på preprinttexten. Han disputerade vid Lunds universitet under 2023. I ärendet har det dock framkommit att han inte längre är aktiv som forskare vid något av de angivna lärosätena. Nämnden konstaterar dock att texten publicerats i nära anslutning till [REDACTED] avhandlingsarbete och disputation och att han därför omfattas av 3 § och nämndens prövning.

Planering, genomförande eller rapportering av forskning

De avvikelser som kan utgöra oredlighet i forskning ska enligt definitionen i 2 § lagen ha begåtts vid planering, genomförande eller rapportering av forskning. Det innebär att begreppet oredlighet avser avvikelser under hela forskningsprocessen.² Med rapportering avses både publicering och andra typer av offentliggöranden.³

Nämnden gör bedömningen att publicering av en preprinttext är rapportering av forskning.

² Prop. 2018/19:58, s. 100.

³ Prop. 2018/19:58, s. 49.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men i förarbetena refereras till att de finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet^{4,5}

Plagiering innebär att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.⁶

Misstankarna avser plagiering av definitioner, påståenden och beräkningar utan att korrekta hänvisningar gjorts. Den misstänkta plagieringen ska enligt anmälaren ha gjorts ur en PowerPoint-presentation och publicerats i en preprint.

Nämnden anser, med hänvisning till den tidigare handledningssituationen som anmälaren och [REDACTED] haft, att det finns förväntade likheter mellan anmälares forskning och den forskning som presenteras i den anmälda preprinttexten. Nämnden noterar att [REDACTED] angett i texten att han inom ramen för handledning introducerats i forskningsfältet av anmälaren. Det finns även referenser till publikationer där anmälaren varit medförfattare. Nämnden anser sammantaget att anmälaren och hans arbeten fått ett tillbörligt erkännande.

Nämndens bedömning är att det som anmälts inte är en fråga om plagiering.

Sammanfattning av beslutet

Sammanfattningsvis finner nämnden [REDACTED] inte gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Magnus Gudmundsson.

Thomas Bull
Ordförande

Magnus Gudmundsson
Handläggare

⁴ Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2023, kap. 3.1.

⁵ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

⁶ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.